

עזוב, פשוט תרקוד

תום לוינסון

התסריט נכתב בהשראת הסיפור הקצר "תמשיך לרקוד" מאת נדב לפיד (הוצאת "בבל", 2003).

תקציר

יונתן, בן 25, הוא בחור צעיר העובד בתור סדרן במוזיאון ישראל. הוא אמנם בחור חמוד ומקסים, אך בתור סדרן הוא "על הפנים", ולכן הוא נקרא לשיחת פיטורים אצל האחראית שלו רבקה, מבוגרת מתנשאת בת 50. היא מודיעה לו כי הוא אינו מתאים לתפקיד, ושאין ברירה אלא לפטר אותו. בשנייה האחרונה, היא מבינה כי היא זקוקה לעזרתו, ומחליטה לתת לו הזדמנות אחרונה בכך שיאסוף תורם עשיר בשם מר הרשיקוביץ' מהכניסה למוזיאון כדי ללוות אותו ברחבי המוזיאון.

יונתן מזהה בכניסה למוזיאון אדם מבוגר עם שיער לבן שיורד ממונית. הוא אוסף אותו מהכניסה בכוונה ללוות אותו לתוך המוזיאון עצמו, אך אותו אדם מציע כי הם יעשו סיור קצר ברחבי הרחבה החיצונית של המוזיאון. הם עוברים ב"היכל הספר" ובגן הפסלים, ותוך כדי ההליכה הרשיקוביץ' מנסה "לחלוב" מיונתן מידע. הוא מנסה להבין ממנו למה הוא עובד פה. מה הסיבה. והכי חשוב מה החלום שלו. יונתן בהתחלה מהסס. לא בטוח אם לחשוף את עצמו, בלי פילטרים, אל מול אדם שרק עכשיו פגש. בסוף הוא משתכנע ומספר לו כי החלום שלו הוא להיות רקדן.

הם ממשיכים להתקדם ונכנסים מתוך גן הפסלים אל תוך המוזיאון עצמו אל המחלקה לאמנות עכשווית. שם פוגשת אותן רבקה שמגיעה אל הקומה כשמבט עצבני על פניה. היא הולכת כשהיא מלווה איש מבוגר מחויך. היא מסתכלת על יונתן ואומרת לו: "מה אתה עושה פה? רבע שעה הוא התייבש בחוץ! רבע שעה! מה כבר ביקשתי ממך, יונתן?! זה נגמר, אתה שומע? אתה מפוטר!".

יונתן מסתכל עליה המום. הוא לא יודע מה להגיד. הוא מזיז את מבטו לאדם שהוא חשב עד עכשיו שהוא מר הרשיקוביץ', אך לא אומר מילה. הרשיקוביץ' "המזויף" גוחן אל עבר יונתן, מניח את ידו על הכתף שלו, מקרב את פיו אל אוזנו של יונתן ולוחש לו "עזוב, פשוט תרקוד". רבקה ממשיכה לצעוק על יונתן, אך הוא כבר לא מקשיב לה, במקום זאת הוא עוצם את עיניו ומתחיל לרקוד, עד שהוא יוצא בריקוד מחלל המוזיאון לקול התרועעות של מבקרי המוזיאון, והוא אפילו לא ידע שהוא מסוגל.

1.

פנים. משרד במוזיאון ישראל - יום

יונתן (25), בחור צעיר ורזה בעל מבט "מעופף" יושב על כיסא הנמצא מול שולחן במשרד. הוא לבוש בבגדים של סדרן כשתג עם השם "יונתן" תלוי על חולצתו. מולו יושבת רבקה (50), מבוגרת בעלת שיער אדום קצר העונדת שעון יוקרתי על ידה ומדברת בקול מתנשא. היא נוזפת בו, אך הוא לא מקשיב לה. הוא עסוק בלחלום בהקיץ ולהסתכל על הקיר.

רבקה

יונתן!

יונתן "מתעורר" ומעביר את מבטו אל עבר רבקה.

רבקה

אתה בכלל מקשיב למה שאני מדברת אליך?!

יונתן (בדיבור מהיר)

כן, כן. ברור.

רבקה נאנחת.

רבקה

תראה, אתה באמת בחור נחמד. אבל התפקיד של הסדרן זה תפקיד שדורש אחריות, הקפדה ומשמעת עצמית ממדרגה ראשונה. זה לא תפקיד לכל אחד. ואני באמת לא חושבת שאתה...

יונתן מסתכל עליה במבט חרדתי.

יונתן

לא... תקשיבי אני...

רבקה

רגע רגע, תן לי לסיים. אתה פשוט לא נולדת לזה יונתן. יש אנשים שנולדו להיות סדרנים, ויש כאלה שלא. ואתה פשוט לא.

יונתן

תקשיבי, באמת, אני מתחנן, אם אבא שלי ישמע שפיטרו אותי מעוד עבודה הוא יהרוג אותי. בבקשה, תני לי עוד צ'אנס אחרון.

רבקה מסתכלת על השעון שנמצא על ידה, ופרצופה עוטה הבעה של חרדה.

רבקה

שיט! אני מאחרת!

רבקה מתחילה לקום ממקומה כשלפתע נכנסת אל המשרד נחמה (55).

נחמה

רבקה'ה את זוכרת שיש לנו עכשיו ישיבה עם האוצר הראשי נכון?

רבקה

מה?! שיט. אני שכחתי מזה לגמרי, אני
אמורה ללוות את התורם האמריקאי הזה, מה
שמו, הרשיקוביץ' מהכניסה. מה אני בדיוק
אמורה לעשות עכשיו?

נחמה

נו מה הבעיה, תשלחי אותו.

נחמה מצביעה על יונתן. יונתן ורבקה מסתכלים תחילה על נחמה ואז מסתכלים אחד
על השני.

רבקה

טוב, רצית עוד צ'אנס, לא?

יונתן מתחיל לחייך חיוך רחב, קם ממקומו, ולוחץ את ידה של רבקה תוך כדי שהוא
אומר –

יונתן

וואו. תודה! אל תדאגי, אני לא אכזב. אני
מבטיח!

רבקה לוחצת את ידו בסלידה קלה.

רבקה

כן. יופי. נהדר. רק אל תשכח, אתה צריך
לאסוף את מר הרשיקוביץ' מן הכניסה ולקחת
אותו ישר לחלל של האמנות העכשווית. אני
אתחמק כמה שיותר מהר מהשיבה ואפגוש
אתכם שם. זה ברור?

יונתן מהנהן עם ראשו, ואומר –

יונתן

ברור.

שלושתם יוצאים מן החדר. יונתן הולך לכיוון היציאה, ונחמה ורבקה הולכות לכיוון
השני, לתוך עומק המוזיאון.

2. חוץ. הכניסה למוזיאון ישראל - יום

יונתן עומד בכניסה למוזיאון ישראל ליד מגרש החנייה. הוא סורק במבטו את האנשים
העוברים בסביבה. מולו, בתחילת שביל הגישה למוזיאון, עוצרת מונית ממנה יוצא
אדם מבוגר (60) בעל שיער לבן ארוך יחסית המדבר בקול מלא פאתוס. יונתן מתקדם
לעברו ופונה אליו -

יונתן

אקסקיז מי, אר יו מיסטר הרשיקוביץ'?

המבוגר מסתכל עליו ומחייך.

הרשיקוביץ'

אולי. מי שואל?

יונתן (מופתע)

אהה, אתה מדבר עברית?

הרשיקוביץ'

בוודאי. שניכנס?

יונתן (בדיבור מהיר)

כן. בטח. כמובן. בוא אחריי.

יונתן מוביל את הרשיקוביץ' אחריו אל עבר הכניסה למוזיאון. הוא מסמן לשומר בכניסה, מצביע על הרשיקוביץ' ואומר לשומר –

יונתן

זה בסדר, הוא איתי.

השומר מסמן להם עם הראש ומכניס אותם דרך הכניסה הצדדית. יונתן מתחיל ללכת לכיוון הבניין הראשי, אך הרשיקוביץ' עוצר לפני הפנייה לכיוון היכל הספר וגן הפסלים.

הרשיקוביץ'

קדימה, בוא נעשה סיבוב קצר.

יונתן מסתובב לעברו.

יונתן

אממ, אני מצטער, אבל אני אמור לקחת אותך לתוך המוזיאון, לחלל של האמנות העכשווית. זה מה שביקשו ממני.

הרשיקוביץ' מחייך.

הרשיקוביץ'

בלי לחץ. אני אגיד שהכרחתי אותך.

יונתן מסתכל עליו במבט מיואש.

הרשיקוביץ'

בוא, בוא אחריי.

הרשיקוביץ' מסמן לו עם היד "בוא", יונתן נאנח והולך אחרי הרשיקוביץ' אל עבר מתחם היכל הספר.

חוץ. מתחם היכל הספר - יום

3.

הרשיקוביץ' עוצר ליד המבנה של היכל הספר ומסתכל עליו.

הרשיקוביץ'

אתה יודע שכדי לפתוח את המגילות שמוצגות כאן קראו למנתח מוח?

יונתן

מה?

הרשיקוביץ'

כן, היו צריכים לפתוח אותן בצורה הכי עדינה שאפשר, אז קראו לפרופסור אחד מהדסה

שבא עם המכשירים שלו ופתח אותן. לאט-
לאט.

יונתן

לא ידעתי.

הרשיקוביץ' מתחיל ללכת בפתאומיות לכיוון הדגם של ירושלים, ויונתן מיד מתחיל ללכת אחריו.

הרשיקוביץ'

מדהים אלו דברים אפשר לעשות אם רק
חושבים כמו שצריך.

הרשיקוביץ' ויונתן עוברים ליד הדגם של ירושלים ופונים לכיוון גן הפסלים.

הרשיקוביץ'

רציתי לשאול אותך משהו, יונתן.

יונתן

כן?

הרשיקוביץ'

מה אתה עושה פה?

יונתן

מה זאת אומרת? ביקשו ממני ללוות אותך.

הרשיקוביץ'

לא, לא. מה אתה עושה פה, במוזיאון? רוב
הסדרנים פה מבוגרים, עובדים פה שנים. אבל
אתה צעיר, שונה.

יונתן והרשיקוביץ' ממשיכים ללכת בגן הפסלים ומגיעים לפסל ה"אהבה" שצופה על
נופיה של ירושלים.

יונתן

אממ, האמת שאבא שלי סידר לי את העבודה
הזאת.

הרשיקוביץ' מתקרב לפסל ונשען על אחת האותיות שמרכיבות את הפסל.

הרשיקוביץ'

אבל זה לא מה ששאלתי.

יונתן מסתכל עליו במבט מבולבל.

יונתן

מה זאת אומרת?

הרשיקוביץ'

שאלתי שאלה מאוד מאוד פשוטה – "מה אתה
עושה פה?"

יונתן

מה זאת אומרת מה אני עושה פה, אני עובד פה!

הרשיקוביץ'

אוקיי, ואתה אוהב את זה?

יונתן

לא יודע, למה, כל מי שעובד חייב לאהוב את מה שהוא עובד בו?

הרשיקוביץ'

לא שאלתי בנוגע לכל אחד. שאלתי בנוגע אליך.

יונתן משפיל את מבטו לרצפה. הרשיקוביץ' מסתובב ומסתכל אל עבר הנוף של ירושלים.

הרשיקוביץ'

אני עדיין מחכה.

ראשו של יונתן עדיין טמון ברצפה, הוא מתלבט לרגע, מרים את ראשו, ופונה בטון תקיף יותר מזה שדיבר בו עד עכשיו –

יונתן

האמת שלא. אבל מה זה משנה בכלל. עבודה שאוהבים זה שקר שמספרים לילדים קטנים. זו שטות שצעירים שיושבים בבתי קפה מספרים לעצמם. זה לא אמיתי. רוב האנשים שונאים את מה שהם עושים.

הרשיקוביץ' מסתובב חזרה כך שפניו שוב מופנים לכיוונו של יונתן. הוא מחייך לעברו ואומר –

הרשיקוביץ'

נו, ואתה רוצה להיות כמו רוב האנשים?

יונתן מסתכל עליו במבט מהורהר ולא מגיב. הם מסתכלים אחד על השני מספר שניות, אך לא מדברים. שניהם שותקים.

הרשיקוביץ'

אתה יודע מה, אני אשאל את זה אחרת, אם היית יכול לבחור עכשיו לעבוד בכל מקצוע שאתה רוצה. כל דבר. בלי הגבלה. במה היית בוחר?

יונתן (מבולבל)

אממ, לא יודע, האמת שאין לי משהו מיוחד...

הרשיקוביץ'

אין דבר כזה.

יונתן

בטח שכן.

הרשיקוביץ'

לא. לכל אחד יש חלום. גם לך, אני בטוח בזה.

יונתן מסתכל להרשיקוביץ' בעיניים, ואז משפיל את מבטו לרצפה. ניכר כי הוא מתלבט מה לענות.

יונתן

האמת שהיה משהו, אבל עזוב, אתה תצחק.

הרשיקוביץ'

לעולם לא.

יונתן

זה מה שכולם תמיד אומרים, ואז בסוף הם צוחקים.

הרשיקוביץ'

נסה אותי.

יונתן משפיל את מבטו לרצפה.

יונתן

תמיד חלמתי...

יונתן עוצם את עיניו, כאילו מחכה לצחוק שעתיד לבוא.

יונתן

לרקוד.

הרשיקוביץ'

אוקי,

יונתן פותח את עיניו, מופתע.

הרשיקוביץ'

אז למה אתה מוליך זקן כמוני ברחבי המוזיאון במקום לכבוש את הבמות?

הרשיקוביץ' מחייך אל עבר יונתן ויונתן מחייך אליו בחזרה.

יונתן

זה לא כזה פשוט.

הרשיקוביץ'

מישהו אמר שזה פשוט?

יונתן

זה לא רק זה, אני פשוט לא חושב שאני מספיק טוב.

הרשיקוביץ'

את זה, אנחנו עוד נראה. עכשיו, לא היית צריך לקחת אותי לאמנות עכשווית?

יונתן

שיט, נכון!

הרשיקוביץ'

קדימה. אחר כך.

יונתן והרשיקוביץ' עוזבים את פסל ה"אהבה" ומתחילים ללכת אל עבר הכניסה למוזיאון.

4.

פנים. מוזיאון ישראל - חלל אמנות עכשווית - יום

יונתן והרשיקוביץ' נכנסים לתוך החלל אשר עמוס בציורים מופשטים. יונתן, אשר נראה לחוץ, מחפש במבטיו את רבקה.

יונתן (ממלמל לעצמו)

איפה היא...

הרשיקוביץ' מתבונן בציורים שתלויים על הקירות ונעצר מול הציור "קמפוזיציה עם קו כפול" של פיט מונדריאן.

הרשיקוביץ'

יונתן, בוא תראה.

יונתן מתקרב אל הציור ומתבונן בו גם הוא.

יונתן

כולה כמה קווים. אף פעם לא הבנתי את זה.

הרשיקוביץ'

10 שנים.

יונתן

מה?

הרשיקוביץ'

10 שנים שהוא הסתובב עם הציור הזה במזוודה. היה איתו בלונדון. ואז בפריז. ואז בניו יורק. 10 שנים שהוא מוחק. מתקן. משפר. שוב, ושוב. ואז, בסוף, כמו כולם, הוא מת. 10 שנים, והציור הזה אפילו לא גמור. אבל היי, זה רק כמה קווים, לא?

הרשיקוביץ' מחייך ליונתן, והוא מחייך אליו חזרה כשלפתע רבקה מגיעה אל הקומה כשמבט עצבני על פניה. היא הולכת כשהיא מלווה איש מבוגר (65) מחוץ שלובש חולצה עליה כתוב "IDF – תנו לצה"ל לנצח!".

רבקה (ליונתן)

מה אתה עושה פה?!

יונתן מסתכל עליה המום.

רבקה

רבע שעה הוא התייבש בחוץ! רבע שעה! מה
כבר ביקשתי ממך, יונתן?! זה נגמר, אתה
שומע? אתה מפוטר!

יונתן מסתכל עליה המום. הוא לא יודע מה להגיד. הוא מזיז את מבטו לאדם שהוא
חשב עד עכשיו שהוא מר. הרשיקוביץ', אך לא אומר מילה. מר. הרשיקוביץ' האמיתי
עומד עדיין עם מבט מחויך, נראה כי הוא לא מבין עברית או את הסיטואציה.
הרשיקוביץ' "המזויף" גוחן אל עבר יונתן, מניח את ידו על הכתף שלו, מקרב את פיו
אל אוזנו של יונתן ולוחש –

הרשיקוביץ'

עזוב, פשוט תרקוד.

רבקה ממשיכה לצעוק על יונתן, אך הוא כבר לא מקשיב לה. הוא עוצם את עיניו
והצעקות של רבקה הופכות למלמולים, ולאחר מכן לצלילים. לאט-לאט הצלילים
הופכים למנגינת הוואלס מתוך "מפצח האגוזים". יונתן מרים את גופו ומתחיל לרקוד
ברחבי החלל. בין הציור של בסקיאט לציור של מונדריאן. בין ג'קסון פולוק לפבלו
פיקאסו. הוא ממשיך לרקוד, לא מסתכל על אף אחד, רק המנגינה באוזניו. הוא עובר
בין החדרים השונים כשהמבקרים מצלמים אותו ומריעים לו, כנראה בטוחים כי מדובר
בפרפורמנס שתוכננה זמן רב מראש. הוא ממשיך לרקוד, עובר בחדרים של אמנות
מודרנית, אמנות ישראל, הכול. לאט-לאט הוא מגביר את הקצב עד שכבר לא ניתן
לזהות אותו, אפשר לראות רק תנועה. הוא מגיע לכניסה של המוזיאון, מחייך, קופץ
למעלה, קפיצה מדהימה, גבוה אל-על, כך שכולם מסתכלים עליו מלמטה, מחייכים
משמחה. בדיוק כמו שהוא תמיד חלם. והוא אפילו לא ידע שהוא מסוגל.

נספח

הציור "קמופוזיציה עם קו כפול" של האמן פיט מונדריאן:

